

Første kvartal 2010

I sin nytårstale sagde statsminister Lars Løkke Rasmussen bl.a.: “Danmark yder en stor indsats i Afghanistan, også for vores egen sikkerheds skyld. ... Terrortruslen mod Danmark er nemlig stadig markant.” Få timer senere blev statsministerens ord sat i relief, da Jyllands-Postens tegner Kurt Westergaard blev udsat for et drabsforsøg af en 28-årig mand med somalisk baggrund, der trængte ind i Westergaards hus bevæbnet med økse og kniv.

Efter PET's opfattelse var drabsforsøget terrorrelateret, selv om terroreren ikke havde sit udspring i Afghanistan. Den 28-årige mand, der tilsyneladende handlede på eget initiativ, havde ifølge PET tætte forbindelser til den somaliske terrororganisation al-Shabaab samt al-Qaeda-ledere i Østafrika, ligesom han var under mistanke for at have været involveret i terrorrelaterede aktiviteter under ophold i Østafrika.

Westergaard nåede at låse sig inde i sit sikrede badeværelse og slap således uskadt fra angrebet, men episoden bekræftede, at terror *er* en del af vores virkelighed – uanset om det skyldes karikaturtegningerne eller ej. Episoden understregede også, at international politik i dag udspilles

på flere niveauer og mellem forskellige slags aktører, og at det er stadig vanskeligere at skelne mellem indenrigs- og udenrigspolitik.

Mens de politiske partier var enige om at fordømme angrebet på Westergaard, havde de forskellige bud på, hvordan terrortruslen mod Danmark bedst bekæmpes. SF ville trække de danske tropper ud af Afghanistan og i stedet bruge pengene på at bekæmpe terrorisme i lande som Yemen og Somalia, mens Dansk Folkeparti tværtimod ville blive i Afghanistan indtil al-Qaeda dér var nedkæmpet, og man havde fået fat på Osama bin Laden.

Daværende udenrigsminister Per Stig Møller ville både blive i Afghanistan og sætte ind på andre områder. Per Stig Møller understregede at han internationalt ville arbejde for mere udviklingsbistand, mere udviklingssamarbejde og mere humanitær hjælp, så regeringerne i de udsatte lande kunne fremvise resultater for deres befolkninger.

Klimakommissæren...

Tirsdag den 9. februar godkendte Europa-Parlamentet den ny Europa-Kommission, der skal sidde frem til

31. oktober 2014. Inden man nåede så vidt, måtte kommissærkandidaterne til 'eksamen' i Parlamentet – en proces der traditionelt har været forbundet med en vis dramatik. Således også i år, hvor Bulgariens kandidat, Rumiana Jeleva, endte med at blive dumpet af Parlamentet.

Den slags problemer mødte den danske kandidat ikke. Der var næsten kun lovord til overs for Connie Hedegaard, der annoncerede, at hun om fem år gerne ville se Europa som den mest klimavenlige region i verden. Hun lagde bl.a. op til, at EU kunne gøre mere på transportområdet, inden for lastbiltrafikken og i forhold til shipping, og hun understregede behovet for at gøre landbrugspolitikken mere grøn og sagde, at modernisering af sektoren kunne blive en eksportfordel for EU. Connie Hedegaard indrømmede, at hun var skuffet over, at COP15 ikke mandede ud i en skriftlig aftale, men hun ville ikke indrømme sit eget eller den danske regerings medansvar for det pauvre resultat.

Til kritiske spørgsmål fra bl.a. britiske Chris Davies og danske Dan Jørgensen svarede hun: "Det er ikke fair at hænge dem, som har gjort mest for at ændre på situationen, ud for det, som nogle lande nægtede at levere". Miljøudvalgets formand, tyskeren Jo Leinen, sluttede høringsen med at rose Connie Hedegaard for hendes direkte form og hendes evner til at løfte opgaven.

... og klima- og energiministeren

Dagen efter at Connie Hedegaard var til eksamen i Bruxelles, mødtes Danmarks klima- og energiminister, Lykke Friis, med sine europæiske kolleger til to dages uformelle drøftelser i Sevilla. Også hun holdt fanen højt og nægtede at slække på ambitionerne.

I *Dagbladet Information* sagde Lykke Friis at "alle i Sevilla var enige om, at COP15 var et *wake up-call* for EU". ... "Det giver stof til eftertanke at registrere den ny verdensorden. Når de nye store økonomier markerer sig, som det skete i København, indebærer det, at EU's indflydelse daler. Der er risiko for en G2- eller G5-verden, hvor EU ikke er så synlig". ... "Vi må se i øjnene, at det ikke er EU, der sidder på reserverne, og derfor er det afgørende, at vi bliver endnu mere ambitiøse med vedvarende energi og energieffektivisering og med at mindske afhængigheden af fossil energi. Efter COP15 skal vi altså ikke lade os ramme af klimadepression, men tværtimod begynde at gøre mere. Nu peger pilen på os selv".

Tiden vil vise, om virkeligheden så lever op til ambitionerne.

Udenrigspolitisk vagtskifte

Den 23. februar kom den længe ventede regeringsrokade, der bl.a. bød på både en ny udenrigsminister og en ny udviklingsminister.

Efter godt otte år på posten måtte Per Stig Møller sige farvel til udenrigspolitikken. Hans embedsperiode har været karakteriseret af en aktivistisk udenrigspolitik, men trods konflikter, terror og krig – Danmark har siden januar 2002 haft soldater i Afghanistan, og fra 2003 til 2007 var der danske soldater i Irak – har udenrigsministeren gennem årene ifølge meningsmålinger været en af regeringens mest populære ministre.

Samtidig har Per Stig Møller med sin 'Køreplan for Fred' også bidraget til fredsprocessen i Mellemøsten. Han har haft utallige møder med lederne i Mellemøsten, og det kom ham til gavn, da han under karikaturkrisen i 2005 og 2006 skulle rede trådene ud for Danmark. Tidligere udenrigsminister Mogens Lykketoft beskriver ifølge *Berlingske Tidende* Per Stig Møllers afgang som et tab for dansk udenrigspolitik: "Han er den af EU's udenrigsministre, der har den længste anciennitet, og han har et stort personkendskab. Og det betyder meget i en omstillelig verden".

Udenrigsministeriet blev overdraget til Lene Espersen, der selv siger, at udnævnelsen opfylder en drøm hun har haft, siden hun var 17. Som udenrigsminister kommer hun til at beskæftige sig med de overordnede spørgsmål, og skønt løfterne om en afstemning om de danske EU-forbehold ikke var med i Lars Løkke Rasmussens og Lene Espersens ar-

bejdsprogram, lagde den ny udenrigsminister i løbet af sine første tre uger på posten ud med at markere sig på netop dette område.

Med hensyn til forbeholdene vil Lene Espersen, når den tid kommer, have dem til afstemning samlet. I et interview til *Berlingske Tidende* siger hun at de danske EU-forbehold et udtryk for, at danskerne tidligere var skeptiske over for at integrere sig i EU. "Derfor tror jeg også, at den dag de skal til afstemning, er det en afstemning, der skal have én overordnet overskrift. Det er, om Danmark vil være helt og fuldt med i det europæiske samarbejde".

På sit første EU-udenrigsministermøde i Cordoba gav Lene Espersen klart udtryk for sin fulde opbakning til EU's ny udenrigschef Cathrine Ashton og den fælles europæiske udenrigstjeneste.

Hun frygter, at hvis EU ikke lærer at tale med én stemme, så vil Europa blive løbet over ende af Kina og de øvrige asiatiske kraftcentre og gang på gang tabe, både når det gælder arbejdspladser og vigtige værdipolitiske områder og kampen for frihedsrettighederne.

På andre områder er den nye udenrigsminister mere diplomatisk. Den svenske rigsdag vedtog i første halvdel af marts en resolution, der fordømte Tyrkiets folkemord på armenierne i 1915; men der kommer ikke en lignende dansk stillingtagen. Ifølge Lene Espersen og regeringen er det ikke en politisk opgave

at vedtage en officiel, statslig udlægning af historien – et synspunkt der i øvrigt er bred politisk enighed om.

Ny udviklingspolitisk linje

På posten som udviklings- og bistandsminister blev Ulla Tørnes afløst af Søren Pind. Få dage forinden havde *U-landsnyt.dk* offentliggjort VK-regeringens udkast til en ny overordnet strategi for dansk u-landsvirke, der skal afløse SR-regeringens 16 år gamle strategi 'Partnerskab 2000' fra 1994.

Udkastet lægger bl.a. op til, at Danmark særligt skal fokusere på 5 politiske prioriter: Demokrati, menneskerettigheder, god regeringsførelse og korruptionsbekæmpelse; ligestilling og kvinders muligheder; sikkerhed og udvikling; vækst og beskæftigelse; samt miljø, energi og klima. Desuden skal bistanden i højere grad bidrage til at udvikle udviklingslandenes private sektor, specielt landbruget i Afrika.

Søren Pind skriver på sin blog, at han agter at forelægge strategien for Folketinget inden sommerferien. Her kan man desuden læse, at "Det vil være en strategi, der først og sidst tager sit udgangspunkt i, at virkelig fattigdom består i den manglende evne til at gøre noget ved sin egen situation". Konkret har udviklingsministeren i et interview på DR1 givet udtryk for, at han vil droppe indtil flere danske programsamarbejdslande uden for det afrikanske konti-

nent bl.a. for at kunne koncentrere Danmarks udviklingsbistand yderligere om Afrika syd for Sahara.

I Profetens skygge

Denne rundtur slutter, hvor den startede: I Profetens skygge. I slutningen af februar indgik *Politiken* forlig med otte organisationer, der hævder at repræsentere 94.923 af profeten Muhammeds efterkommere. I den trykte udgave og i onlineudgaven undskylder *Politiken* den krænkelser, som en række muslimer har følt. I erklæringen hedder det bl.a.: "Det har aldrig været *Politikens* hensigt med genoptrykning af karikaturtegningen at krænke muslimer i Danmark eller andre steder. ... Vi undskylder over for alle, der er blevet krænket af vores beslutning om at genoptrykke karikaturtegningen".

Undskyldningen vakte stort postyr i Danmark og blev skarpt kritiseret af såvel medier som politikere fra Dansk Folkeparti til SF. Kun de Radikales Margrethe Vestager syntes at det var helt i orden, at *Politiken* havde 'valgt dialogens vej'. I Mellemøsten var reaktionerne tilsyneladende mere beherskede.

Tilbage står så spørgsmålet: Er terrortruslen mindre i dag, end den var ved årets begyndelse?

Brita Vibeke Andersen er cand. scient. pol., fuldmægtig i Det Udenrigspolitiske Selskab og redaktør af Udenrigs.